

Kritéria přijetí žáků do 1. ročníku základního vzdělávání na ZŠ

V souladu s ustanovením § 36 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) **stanovuje** ředitel Základní školy jazyků Karlovy Vary, příspěvkové organizace (dále jen školy) **kritéria** přijetí žáků do 1. ročníku základního vzdělávání.

Žáci budou do 1. ročníku základního vzdělávání přijímáni na základě žádosti zákonného zástupce podle těchto kritérií:

1. Přednostně budou přijímáni žáci s místem trvalého pobytu ve školském obvodu školy a žáci umístění v tomto obvodu ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, a to do výše povoleného počtu žáků uvedeného ve školském rejstříku (§ 36 školského zákona).
2. Přijímáni budou žáci, kteří v předcházejícím školním roce byli zapsáni do školy a byl jim udělen odklad povinné školní docházky
3. Přijímáni budou žáci s místem přechodného pobytu ve školském obvodu školy
4. Přijímáni budou žáci, kteří mají ve škole sourozence.
5. Pokud nelze děti vybrat podle výše uvedených kritérií, rozhodne los.
6. Pokud nebude naplněna kapacita školy, budou přijímáni žáci mimo školský obvod školy

Kritéria jsou platná pro zápisy do 1. tříd pro školní rok 2019/20

Kritéria přijetí žáků do přípravné třídy na ZŠ

V souladu s ustanovením § 47 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) **stanovuje** ředitel školy **kritéria** přijetí žáků do přípravné třídy. Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně 10 dětí.

Žáci budou do přípravné třídy přijímáni na základě žádosti zákonného zástupce a na základě písemného doporučení poradenského zařízení, které k žádosti přiloží zákonný zástupce v době zápisu podle těchto kritérií:

1. Přednostně budou přijímáni žáci s místem trvalého pobytu ve školském obvodu školy a žáci umístění v tomto obvodu ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči.
2. Přijímáni budou žáci s místem přechodného pobytu ve školském obvodu školy
3. Přijímáni budou žáci, kteří mají ve škole sourozence.
4. Nelze děti vybrat podle výše uvedených kritérií, rozhodne los.
5. Pokud nebude naplněna kapacita třídy, budou přijímáni žáci mimo školský obvod školy.

Kritéria jsou platná pro zápisy do přípravné třídy pro školní rok 2019/2020

V Karlových Varech 1.3.2019

Mgr. Jiří Burian, ředitel školy

1. právní rámec

Zápis dětí do základních škol vychází z ustanovení zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, kde je specifikován takto:

§ 36 odst. 3 školského zákona: Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. Dítě, které dosáhne šestého roku věku v době od září do konce června příslušného školního roku, může být přijato k plnění povinné školní docházky již v tomto školním roce, je-li přiměřeně tělesně i duševně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce. Podmínkou přijetí dítěte narozeného v období od září do konce prosince k plnění povinné školní docházky podle věty druhé je také doporučující vyjádření školského poradenského zařízení, podmínkou přijetí dítěte narozeného od ledna do konce června doporučující vyjádření školského poradenského zařízení a odborného lékaře, která k žádosti přiloží zákonný zástupce.

§ 36 odst. 4 školského zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2017: Zákonný zástupce je povinen přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce, a to v době od 1. dubna do 30. dubna kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku.

Komentář: Nesplnění povinnosti přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce ze strany zákonného zástupce lze považovat za porušení jeho právních povinností, resp. za přestupek dle § 182a odst. 1 písm. a) školského zákona: Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že a) jako zákonný zástupce nepřihlásí dítě k zápisu k povinné školní docházce podle § 36 odst. 4. Za zmíněný přestupek lze uložit pokutu až do 5 000 Kč. Žádost o přijetí podává zákonný zástupce, není uvedeno, že musí při jejím podání být přítomné i dítě.

§ 37 odst. 1 školského zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2017: Není-li dítě tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte v době zápisu dítěte k povinné školní docházce podle § 36 odst. 4, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.

Komentář: Diagnostiku dětí, u kterých zákonní zástupci žádají udělení odkladu školní docházky, provádí školské poradenské zařízení (pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum) a odborný lékař nebo klinický psycholog. Ředitel následně rozhoduje o udělení odkladu povinné školní docházky, je-li žádost podána v době zápisu dítěte k povinné školní docházce podle § 36 odst. 4 školského zákona i s oběma doporučujícími posudky.

Zároveň je třeba uvést, že i na případ řízení o odkladu povinné školní docházky je třeba aplikovat § 45 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, tzn. v případě, že žádost nemá předepsané náležitosti nebo trpí jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě; současně může řízení přerušit (§ 64 správního řádu).

Výše uvedené v konkrétním případě znamená, že ředitel školy vyzve žadatele k odstranění nedostatků žádosti a stanoví přiměřenou lhůtu (v kontextu daného případu) pro doplnění náležitostí žádosti o odklad povinné školní docházky (např. doložení doporučujícího posouzení příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa).

§ 37 odst. 2 školského zákona: Při zápisu do prvního ročníku základní škola informuje zákonného zástupce dítěte o možnosti odkladu povinné školní docházky.

Komentář: Při zápisu má škola povinnost informovat zákonné zástupce obecně o možnosti udělení odkladu školní docházky, a to bez ohledu na vyzrálost a připravenost dítěte. Školský zákon umožňuje odklad, ale pokud zákonný zástupce dítěte o odklad nepožádá, je jediným rozhodujícím kritériem věk dítěte, nerozlišují se jeho

schopnosti, dovednosti. Škola sama nemůže na základě výsledku jakýchkoli zjišťování znemožnit zahájení povinné školní docházky.

§ 37 odst. 4 školského zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2017: Pokud ředitel školy rozhodne o odkladu povinné školní docházky, podle odstavce 1 nebo 3

- informuje zákonného zástupce o povinnosti předškolního vzdělávání dítěte a možných způsobech jejího plnění.

Komentář: Povinnost předškolního vzdělávání a způsoby jejího plnění uvádí § 34a školského zákona.

§ 46 odst. 1 školského zákona: Místo a dobu zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání stanoví ředitel školy, a to v souladu s § 36 odst. 4 a oznámí to způsobem v místě obvyklým. O přijetí k základnímu vzdělávání rozhoduje ředitel školy za podmínek stanovených v § 36.

Komentář: Ředitel školy vyhláší datum zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání v dané škole. Termín zápisu musí být stanoven tak, aby odpovídal době v rozmezí od 1. dubna do 30. dubna kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku.

2. Organizace zápisu

Organizaci a průběh zápisu k povinné školní docházce určuje vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o základním vzdělávání“):

§ 3a odst. 7 vyhlášky o základním vzdělávání: Škola před zahájením zápisu zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup informace k organizaci a průběhu zápisu, které obsahují kritéria pro přijímání žáků, počet žáků, které je možné přijmout, popis formální a případných dalších částí zápisu a popřípadě další údaje.

Komentář: Ředitel školy zveřejňuje v dostatečném předstihu informace o organizaci a průběhu zápisu způsobem v místě obvyklým, s ohledem na § 3a odst. 7 vyhlášky o základním vzdělávání také způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup je v praxi forma zveřejnění informací na webových stránkách, někdy bývá takové zveřejnění popsáno jako „dálkový přístup pomocí počítačové sítě“. Součástí zveřejněných informací jsou i ředitelem školy stanovená kritéria pro přijímání žáků.

Zákon stanoví, že přednostně jsou k povinné školní docházce v dané škole přijímány děti s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu spádové školy, děti umístěné v tomto obvodu ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči. Podle § 178 odst. 1 školského zákona je povinností obce zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky všem svým občanům. Obec proto nemůže přijímat pasivně fakt, že její škola nemá dostatečnou kapacitu. Úkolem obce je také v souladu s demografickým vývojem a rozvojem území rozvíjet vzdělávací infrastrukturu.

Všichni žáci ze školského obvodu, resp. společného školského obvodu mají nárok na přednostní přijetí k základnímu vzdělávání před ostatními žáky. Zákon však neřeší poměry uvnitř této množiny, protože by mělo být zřejmé, že počet přijímaných žáků ze školského obvodu spádové školy má být shodný nebo menší, než jsou kapacitní možnosti základní školy.

Stav, kdy škola nemůže pojmout všechny žáky ze školského obvodu, je nutné považovat za nežádoucí. Svědčí zpravidla o tom, že obec vymezila školský obvod (nebo uzavřela dohodu o společném školském obvodu s jinou obcí, resp. jinými obcemi), bez ohledu na kapacitu školy a bez náležité znalosti demografických podmínek na příslušném území. Případně může tato situace svědčit o tom, že obec nereaguje odpovídajícím způsobem na změny v počtu obyvatel v příslušném obvodu.

V případě, že počet dětí uvnitř školského obvodu spádové školy překračuje kapacitní možnosti základní školy, nemá ředitel vhodný nástroj na odmítnutí oprávněných žadatelů o přijetí a řešení je nutné hledat v povinnosti obce podle § 178 odst. 1 školského zákona, podle kterého je obec „povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ...“.

I kdyby totiž existovala kritéria pro nepřijetí dítěte ze školského obvodu do spádové základní školy, nebylo by zřejmé, kam se má dítě přihlásit k plnění povinné školní docházky. Proto musí učinit opatření nejprve

obec pro všechny své školou povinné žáky a o řešení informovat ředitele základní školy, kteří následně stanoví kritéria pro rozhodování o přijetí/nepřijetí.

Pokud škola nemá dostatečnou kapacitu pro všechny spádové děti (ať už v důsledku zastaralé obecně závazné vyhlášky, která nereflektuje novely právních předpisů, nezohlednění populačního boomu či přehlašování trvalých pobytů), zůstává povinností obce zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a děti umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, které se nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. Obec může zajistit plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí.

U dětí, které nemají místo trvalého pobytu v příslušném školském obvodu, může ředitel školy rozhodnout o nepřijetí těchto dětí nejen z kapacitních důvodů, ale též z důvodu nesplnění kritérií jím stanovených k přijetí (nicméně takovým kritériem nemůže být spádovost).

Kapacita tříd prvního ročníku i kritéria k přijetí musí být stanovena předem, neboť účastníci řízení musí mít právní jistotu o tom, dle jakých kritérií bude o podané žádosti rozhodováno.

Při rozhodování o přijetí nelze využít kritéria jako např. výsledek testu školní zralosti, členství ve sportovním klubu spolupracujícím se školou, pořadí přihlášky, vzdálenost bydliště dítěte od školy, bezproblémový sourozenec, dítě navštěvující mateřskou školu při dané základní škole či přípravnou třídu této školy z důvodu možné diskriminace a nerovného přístupu při přijímání.

§ 3a odst. 1 vyhlášky o základním vzdělávání: Zápis k povinné školní docházce (dále jen "zápis") je složen z formální části a, je-li při zápisu přítomno i zapisované dítě a souhlasí-li s tím zákonný zástupce dítěte, rovněž z rozhovoru a případně dalších činností s dítětem. Zákonný zástupce dítěte může být přítomen u všech součástí zápisu.

Komentář: Průběh zápisu k povinné školní docházce lze rozdělit na dvě části, formální a motivační část. Absolvování motivační části není podmínkou přijetí k povinné školní docházce.

§ 3a odst. 2 vyhlášky o základním vzdělávání: V průběhu formální části zápisu zákonný zástupce dítěte požádá o zápis dítěte k plnění povinné školní docházky.

§ 3a odst. 3 vyhlášky o základním vzdělávání: Rozhovor pedagogického pracovníka se zapisovaným dítětem trvá nejvýše 20 minut. Rozhovor je zaměřen na motivování dítěte pro školní docházku a orientační posouzení jeho školní připravenosti.

§ 3a odst. 4 vyhlášky o základním vzdělávání: Pokud škola připraví i jiné činnosti spojené s orientačním posouzením školní připravenosti dítěte formou hry nebo jinou vhodnou formou, je doba jejich trvání nejvýše 60 minut.

Komentář: Přihlášením v době od 1. dubna do 30. dubna kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku (§ 36 odst. 4 školského zákona), naplní zákonný zástupce svou zákonnou povinnost. Tím je zahájeno správní řízení o přijetí k povinné školní docházce.

Obsah formální části zápisu

Při podání žádosti (příklad viz Příloha č. 2) o přijetí k povinné školní docházce uvede zákonný zástupce dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, náležitosti stanovené v § 37 odst. 2, kterými jsou:

- jméno a příjmení žadatele (dítěte),
- datum narození,
- místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování (podle § 19 odst. 3 správního řádu),
- označení správního orgánu, jemuž je žádost určena (konkrétní základní škola).

S ohledem na zákonné zastoupení dítěte jeho zákonným zástupcem či jinou osobou k tomu oprávněnou, je zároveň podstatné zjišťovat:

- jméno a příjmení tohoto zástupce,
- místo trvalého pobytu tohoto zástupce, popřípadě jinou adresu pro doručování.

Zastupuje-li dítě jiná osoba než jeho zákonný zástupce, je zároveň podstatné, aby doložila své oprávnění dítě zastupovat.

Z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Zástupce účastníka řízení (zákonný zástupce dítěte) je povinen předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti (§ 36 odst. 5 správního řádu).

S ohledem na pružnost správního řízení lze akceptovat evidenci telefonního spojení na zákonného zástupce či e-mailovou adresu.

Rodič/zákonný zástupce není účastníkem řízení o přijetí dítěte ani vedlejším účastníkem, ale je zástupcem dítěte ve správním řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. března 2016, č. j.: 4 As 280/2015-36). Z toho plyne v rozhodnutí soudu zmiňovaná souvislost, že odvolání proti rozhodnutí ředitele školy může podat pouze dítě v zastoupení rodiče, nikoliv rodič samotný.

Dále se doporučuje, aby byla škola zákonnými zástupci informována o údajích potřebných pro účely nastavení vhodných podpůrných opatření pro budoucího žáka školy:

- o znevýhodnění dítěte, uvedeném v § 16 školského zákona, údaje o mimořádném nadání, údaje o podpůrných opatřeních poskytovaných dítěti školou v souladu s § 16 školského zákona, a o závěrech vyšetření uvedených v doporučení školského poradenského zařízení,
- údaji o zdravotní způsobilosti dítěte ke vzdělávání a o zdravotních obtížích, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání.

Výše zmíněné informace týkající se znevýhodnění či zdravotního stavu dítěte však nemohou mít vliv na rozhodování ředitele školy o přijetí/nepřijetí dítěte.

Pokud zákoný zástupce poskytne doplňující doporučené údaje (o znevýhodnění či zdravotním stavu dítěte), je třeba souhlasu k tomu, aby škola zpracovávala a evidovala osobní a citlivé údaje dítěte/žáka ve smyslu všech ustanovení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. Souhlas je poskytnut pro účely vedení povinné dokumentace školy podle školského zákona.

Pokud si ředitel školy není vědom rozporů mezi zákonnými zástupci o volbě školy, pak rozhodne o žádosti o přijetí. V opačném případě (například při doručení písemného nesouhlasu druhého rodiče s podanou žádostí o přijetí) zákoný zástupce odkáže na soud a správní řízení přeruší. Základním kritériem pro zvolený postup musí být nejlepší zájem dítěte, kterým je mimo jiné realizace jeho práva na vzdělání. Nesouhlas rodičů o volbě školy a postup ředitele školy nesmí vést k znemožnění vzdělávání dítěte ve škole respektive k absenci rozhodnutí o právu na přijetí do školy. Lze doporučit i při absenci potřebných podkladů k začátku školního roku, aby ředitel spádové školy rozhodl o žádosti o přijetí tak, aby mohlo dítě plnit povinnou školní docházku.

Soudy v minulosti v této souvislosti konstatovaly, že pokud nebude dítě zapsáno (v důsledku neshody rodičů) do žádné základní školy, protože ani jeden z rodičů nesouhlasil se spádovou základní školou, zahájí povinnou školní docházku ve své spádové škole dítě automaticky (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 18. dubna 2013, sp. zn. 28 Co 158/2013).

Škola poskytne zákonným zástupcům dítěte informace:

- o vyučovacím jazyku, kterým je jazyk český nebo jazyk národnostní menšiny, případně informaci o výuce předmětů v cizím jazyce, pokud má škola udělen souhlas vyučovat některý předmět v cizím jazyce formou rozhodnutí MŠMT,
- o možnosti udělení odkladu školní docházky (v obecné rovině, bez vazby na orientačně zjištěnou úroveň školní připravenosti, zejm. o formě podání žádosti o odklad školní docházky, o průběhu tohoto řízení a o nutnosti doložit do stanoveného termínu souhlasná stanoviska školského poradenského zařízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa),
- o možnosti vyrovnat nerovnoměrnosti vývoje dítěte docházkou do mateřské školy, případně do přípravné třídy základní školy, pokud lze předpokládat, že toto vzdělávání vyrovná vývoj dítěte (v případě udělení odkladu školní docházky),
- o možnostech rozsahu a nabídky individuální pomoci a komunikaci se zákonnými zástupci pro přípravu dítěte na vstup do školy u dětí pocházejících z jazykově odlišného prostředí, včetně dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.

V případě budoucího vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami nebo nadaného a mimořádně nadaného žáka je vhodné informovat také o systému společného vzdělávání:

- o pravidlech vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- o systému podpůrných opatření a jejich financování (jasná pravidla pro přiznávání podpůrných opatření, s důrazem na kvalitní diagnostiku, spolupráci rodičů, poradenských zařízení a škol a na dostupnost revizních nástrojů),
- o spolupráci školy s rodinou žáka a se školským poradenským zařízením, případně školním poradenským pracovištěm,
- o možnosti vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- o možnostech přeřazení žáka do vyššího ročníku.

Obsah motivační části zápisu

Cílem je motivovat dítě pro školní docházku, představit mu školu jako bezpečné a příjemné prostředí, kterého se není třeba obávat.

V rámci neformálních aktivit (např. rozhovor, hra, připravené cílené aktivity zaměřené na zhodnocení určitých dovedností dítěte, prohlídka školy) s dítětem pak pedagog orientačně zjišťuje úroveň jeho dosažených znalostí a dovedností. Při zápisu nemá být dítě podrobováno diagnostickému testování, neboť to je plně v kompetenci školských poradenských zařízení, odborného lékaře nebo klinického psychologa. Pro organizaci zápisu je vyhláškou o základním vzdělávání stanoveno, že rozhovor pedagogického pracovníka s dítětem trvá nejvýše 20 minut. Uvedená maximální doba přímé komunikace odpovídá věkové vyzrálosti a schopnostem dítěte se soustředit. Pokud škola připraví i jiné aktivity spojené se sledováním dovedností dítěte na různých místech školy s rozličnými formami podobné herním činností, může být tato doba nejvýše 60 minut.

Komentář: Při motivační části zápisu dochází, kromě motivace dítěte pro školní docházku, také k orientačnímu posouzení jeho školní připravenosti. Pokud je dítě přítomno zápisu, může dojít také ke vzájemnému seznámení dítěte a zákonných zástupců se školou a pedagogy.

Škola v průběhu zápisu nezjišťuje dosaženou úroveň rozvoje ve všech vzdělávacích oblastech stanovených RVP PV, nýbrž volí schopnosti a dovednosti, jejichž úroveň rozvoje lze v průběhu zápisu orientačně posoudit (§ 3a odst. 5 vyhlášky o základním vzdělávání). Navíc musí zohlednit rozdílné schopnosti dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.